

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Полонського будинку-інтернату для громадян похилого віку
та осіб з інвалідністю

29.04.2024

місто Хмельницький, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19', 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 29.04.2024 групою національного превентивного механізму (далі - група НПМ) здійснено відвідування Полонського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю.

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

ШЕЙГЕЦ Оксана Миронівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ).

ОСЕРЕДЧУК Ольга Михайлівна, представник громадської організації.

КАСЯНЮК Алла Анатоліївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Полонський будинок - інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю знаходиться за адресою: вул. Лесі Українки, буд. 199 а, м. Полонне, Шепетівський район, Хмельницька обл., 30500.

Керівник установи: Гулак Світлана Олександрівна.

Відповідно до Статуту будинку – інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, який затверджений розпорядженням голови Хмельницької обласної ради від 08.07.2021 за №151/2021-о (далі – Статут), інтернат є стаціонарним інтернатним закладом соціального захисту, що утворений для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та особами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів (далі – підопічні).

На виконання вимог пункту 5.1 Статуту у будинку - інтернаті створено відділення надання соціальних послуг стаціонарного догляду для ліжкохворих підопічних Полонського будинку інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю (далі – Відділення). Положення про Відділення затверджено наказом директора закладу від 04.01.2022 за №4.

Штатна чисельність працівників будинку-інтернату складає 32 штатні одиниці, з них: лікарів і медичного персоналу – 2 штатні одиниці (лікар загальної практики сімейної медицини – 0,25 ставки, сестри медичної – 1,50 ставки); завідувач відділенням – 1 ставка; сестра господиня – 1,0 ставки та 13 штатних одиниць молодшого медичного персоналу.

Будинок-інтернат розрахований на 50 ліжко-місць. На день відвідування у закладі перебувало 45 підопічних, з них 10 тимчасово переміщених осіб з

районів активних бойових дій, які отримали статус внутрішньо переміщених осіб та 22 особи з інвалідністю.

Територія закладу огорожена, доглянута, наявні місця для відпочинку підопічних (фото 1, 2). Підопічні проживають в одноповерховому житловому корпусі, в якому також розміщено медичний кабінет та харчоблок.

Заклад оснащений системою водопостачання, обладнаний пожежною сигналізацією, наявні засоби пожежогасіння – вогнегасники, яким забезпечено своєчасне їх обслуговування. Вікна будинку-інтернату не заґратовані, наявні схеми евакуації підопічних та персоналу із закладу.

Температурний режим у житлових кімнатах та інших приміщеннях відповідає нормам.

Підопічні проживають у житлових кімнатах від двох до чотирьох осіб, з урахуванням стану їхнього здоров'я. У житлових кімнатах підопічних є телевізори, радіоприймачі, забезпечено можливість користуватися мобільними телефонами. Підопічні забезпечені індивідуальними тумбочками для зберігання особистих речей.

Працівниками проводиться належне прибирання в кімнатах підопічних та приміщеннях загального користування. Забезпечується догляд за ліжковими хворими підопічними: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур.

Санітарний стан кімнат, постільної білизни та одягу підопічних у закладі задовільний.

На виконання вимог пункту 12 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2020 р. № 772 (далі – Типове положення) медичне обслуговування у закладі здійснюється шляхом провадження господарської діяльності з медичної практики.

Згідно із наказом Міністерства охорони здоров'я від 18.09.2023 за № 1644 «Про ліцензування медичної практики» будинку-інтернату видано ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями: загальна практика – сімейна медицина, за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою; сестринська справа.

У приміщенні харчоблоку відсутні неприємні запахи, робочі поверхні та посуд чисті, витяжка в робочому стані. Працівники, які залучені до робіт на харчоблоці, вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках.

Підопічних забезпечено чотириразовим харчуванням, наявне денне та перспективне меню. Також забезпечені питною водою, наявний індивідуальний посуд для пиття.

В будинку-інтернаті створені належні умови для відпочинку та дозвілля підопічних. Облаштовано одну велику кімнату для денного відпочинку, в якій для підопічних закладу постійно організовуються різноманітні тематичні зустрічі з нагоди відзначення державних та релігійних свят, проводяться концерти за участі працівників культури, здійснюється перегляд кінофільмів,

проводяться заняття з художньої творчості: ліплення виробів з пластиліну, розмальовування контурних зображень, картин тощо.

На інформаційних стендах інтернату розміщена інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, у тому числі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав.

Підопічні, що на момент відвідування знаходились в будинку-інтернаті, були відкриті до спілкування, позитивно реагували на членів групи НПМ.

Під час відвідування групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування з 30 підопічними та 8 працівниками закладу.

Відвідування закладу здійснюється вперше.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

Варто зауважити, що відсутність захисних споруд цивільного захисту, нездійснення заходів щодо своєчасної підготовки підопічних до переміщення в укриття, може призвести до порушення їх права на життя.

Порушення права на достатній життєвий рівень, приватність та повагу до гідності (статті 28, 48 Конституції України)

2. Виявлено порушення норми площі житлових кімнат, які передбачені у пункті 6.1.2.2 ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення», зокрема, площа деяких житлових кімнат у закладі не відповідає допустимій площі житлової кімнати у відділенні для ліжкових хворих із розрахунку не менше 8 м² на людину (фото 3, 4).

3. У житлових кімнатах ліжкових хворих підопічних встановлено кнопки виклику персоналу. Однак, під час відвідування, при неодноразовому натисканні членами групи НПМ на кнопки виклику, жоден працівник з медичного персоналу на виклик до підопічного не підійшов. Окрім того, при

спілкуванні із підопічними закладу інформація про те, що дані кнопки не працюють підтвердилась, а деякі з підопічні будинку-інтернату не знали для чого вони встановлені. Зазначене свідчить про порушенням пункту 35 Типового положення, щодо обов'язкового цілодобового функціонування зазначених кнопок.

4. В будинку - інтернаті оцінку якості приготованих страв на сніданок, обід, полуденок і вечерю, дотримання технології їх приготування, згідно із відомостями Журналу бракеражу готової продукції, перевіряє сестра медична із дієтичного харчування. Оскільки робочий час медичної сестри закінчується о 17 год, а вечеря в будинку - інтернаті розпочинається о 18 год, відповідну оцінку якості страв на вечерю медична сестра не має можливості перевірити. Утім, у Журналі наявні відповідні відмітки, що свідчить про формальне заповнення Журналу (фото 5).

Водночас, на момент відвідування закладу, з 22.04.2024 Журнал бракеражу готової продукції не заповнений, що ставить під сумнів проведення сестрою медичною з дієтичного харчування належної оцінки якості готової продукції для видачі її для споживання підопічними.

5. У приміщенні харчоблоку було виявлено ряд порушень санітарних вимог, зокрема: в холодильних камерах наявні заморожені м'ясні та рибні продукти, без відповідного стікерування та терміну придатності. Окрім того, в складському приміщенні виявлено крупи та макаронні вироби, термін придатності яких минув (фото 6,7,8).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

6. Медична документація у закладі ведеться із порушенням вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» (далі – Інструкція). Так, у закладі ведуться застарілі зразки первинної медичної документації у формі «Історія хвороби» (фото 9).

7. Амбулаторний прийом та огляд підопічних не реєструються належним чином, оскільки у закладі відсутній «Журнал реєстрації амбулаторних пацієнтів», що суперечить вимогам Інструкції.

8. Листки лікарських призначень ведуться в довільній формі, без ідентифікації закладу охорони здоров'я, що суперечить вимогам Інструкції (фото 10).

9. Статтею 23 Закону України «Про лікарські засоби» передбачено, що неякісні лікарські засоби, включаючи ті, термін придатності яких закінчився, підлягають утилізації та знищенню. Однак, під час відвідування групою НПМ у медичному кабінеті закладу виявлені лікарські засоби, термін придатності яких минув (фото 11).

10. Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» підопічними укладено (підписано) договори (декларації) з лікарями, які надають первинну медичну допомогу, однак встановлено, що більшість декларацій не підписані підопічними закладу.

11. Під час вивчення медичної документації підопічних встановлено, що не всі відомості про стан здоров'я підопічних зафіксовані у медичній документації, що суперечить вимогам статті 6 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» щодо дотримання права пацієнтів на достовірну та своєчасну інформацію про стан свого здоров'я.

Так, в інтернаті мешкає підопічна Б. із захворюванням на цукровий діабет. Утім, в медичній документації відсутні записи щодо призначеного їй лікування, вимірювання їй рівня глюкози в крові та видачі лікарських призначень, що може свідчити про відсутність належного медичного супроводу хворої на цукровий діабет та інші ендокринологічні захворювання.

Також групою НПМ встановлено, що підопічний Б. декілька днів підряд здійснюються ін'єкції інсуліну голкою, призначеною для одноразового використання (фото 12).

Варто зауважити, що голки необхідно змінювати після кожної ін'єкції, адже в момент проходження крізь шкіру голка затуплюється і забивається шкірою. У разі тривалого використання тупих голок, а також при недотриманні правил ін'єкцій виникають зміни підшкірно-жирової клітковини у вигляді комків або витончення шкіри, у яких погано всмоктується інсулін, що ставить під загрозу здоров'я підопічної.

12. Під час ознайомлення з медичною документацією підопічних встановлено, що факт виконання рекомендацій лікарських призначень медичним персоналом закладу належно не фіксується. Так, підопічному П. відповідно до призначень лікаря та встановленого діагнозу призначено лікарський препарат «трамадол». Однак, відповідно до листка призначень виконання даної рекомендації лікаря не зафіксовано.

13. Під час вивчення медичної документації встановлено, що діагнози підопічних протягом тривалого терміну не переглядаються. Так, підопічний К. перебуває в інтернаті з 2022 року є внутрішньо переміщеною особою та отримує лікарський препарат «карбамезапін». Утім, відповідно до медичної документації консультування, огляд та корекція лікування підопічного К. з 2022 року не здійснювалась.

Аналогічна ситуація зафіксована у медичній документації підопічного С.

14. В медичному кабінеті закладу холодильне обладнання використовується не за призначенням. Так, у холодильнику, поряд з лікарськими засобами зберігалися продукти харчування (фото 13). Варто зауважити, що відповідно до пункту 12 Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, які затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.12.2002

за №584 (зі змінами) не допускається сумісне зберігання лікарських засобів із реактивами, біологічними матеріалом тощо в одному холодильнику.

15. У шафі, де зберігаються лікарські засоби для надання невідкладної допомоги для більшості невідкладних станів відсутні відповідні сформовані укладки та лікарські засоби для надання належної медичної допомоги.

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання)

16. Статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання визначені такі стандарти:

до програм підготовки персоналу мають бути внесені навчальні матеріали та інформація про права осіб з інвалідністю, навчання щодо застосування фізичного обмеження, про заборону катувань та інших видів неналежного поводження;

до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) персоналу внесена заборона катування, відповідно до вимог Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Ознайомившись із посадовими інструкціями працівників будинку-інтернату, встановлено, що до функціональних обов'язків медичного персоналу не включена заборона катування та неналежного поводження стосовно підопічних, попри вимоги статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

17. Незважаючи на випадки травматизму, про які під час спілкування повідомляли підопічні закладу, у будинку-інтернаті відсутній «Журнал реєстрації випадків виявлення у вихованців/підопічних інтернатних закладів тілесних ушкоджень», затверджений спільним наказом Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2016 № 612/679. Зазначене може призвести до приховування фактів отримання тілесних ушкоджень підопічними і, як наслідок, порушення їх права на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження. Окрім того, інформація про травмування підопічних у закладі жодного разу не передавалась до поліції.

Ведення «Журналу реєстрації випадків виявлення у вихованців/підопічних інтернатних закладів тілесних ушкоджень» дозволить вести ефективний облік та контроль за випадками отримання підопічними травмувань, та підтвердить належне та оперативне реагування та вжиття відповідних медичних заходів персоналом установи.

Інші порушення.

18. Під час перевірки особових справ підопічних встановлено, що укладені договори про надання соціальної послуги не відповідають чинній редакції Типового договору про надання соціальних послуг, який затверджений наказом Міністерства соціальної політики України від 23.12.2020 а № 847 (фото 14, 15,16).

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Хмельницька обласна військова адміністрація:

вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Полонського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю;

розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства.

Полонський будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю:

вжити заходів щодо облаштування у закладі укриття, з метою забезпечення захисту й безпеки підопічних в умовах воєнного стану;

забезпечити дотримання у закладі прав підопічних на достатній життєвий рівень, що включає гідні умови проживання;

усунути наявні порушення вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» щодо дотримання допустимої площі проживання підопічних у житлових кімнатах;

забезпечити контроль за веденням документації щодо організації харчування у закладі;

забезпечити систематичний контроль за термінами зберігання продуктів харчування у закладі;

забезпечити функціонування та робочий стан кнопок виклику персоналу закладу у житлових кімнатах підопічних, відповідно до вимог пункту 35 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772;

забезпечити належне ведення медичної документації підопічних відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування»;

усунути виявлені порушення Закону України «Про лікарські засоби» щодо використання неякісних лікарських засобів, включаючи ті, термін

придатності яких закінчився, та не допускати подібних порушень у подальшій діяльності;

забезпечити належну фіксацію випадків травматизму підопічних, причин їх травмування та подальше реагування персоналу інтернату;

забезпечити належне спостереження за станом здоров'я та організувати своєчасне надання медичної допомоги підопічним, відповідно до вимог Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198;

забезпечити контроль за виконанням лікарських призначень та прийомом лікарських препаратів підопічними;

вжити заходи щодо створення у закладі необхідного запасу інсулінових шприців;

забезпечити підписання договорів (декларацій) підопічними з лікарями, які надають їм первинну медичну допомогу;

привести у відповідність укладені закладом договори про надання соціальної послуги із підопічними до чинної редакції Типового договору про надання соціальних послуг, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 23.12.2020 за № 847;

усунути порушення щодо використання холодильного обладнання у медичному кабінеті закладу не за призначенням;

забезпечити шафу невідкладної допомоги необхідними лікарськими препаратами;

вжити заходи щодо внесення змін до посадових інструкцій працівників закладу, з метою включення пункту про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських та таких, що принижують гідність видів поводження і покарання. Забезпечити проведення навчання з працівниками закладу щодо заборони катувань та інших видів неналежного поводження.

Додаток: фотоматеріали на 5 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ,
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини

Оксана ШЕЙГЕЦ

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

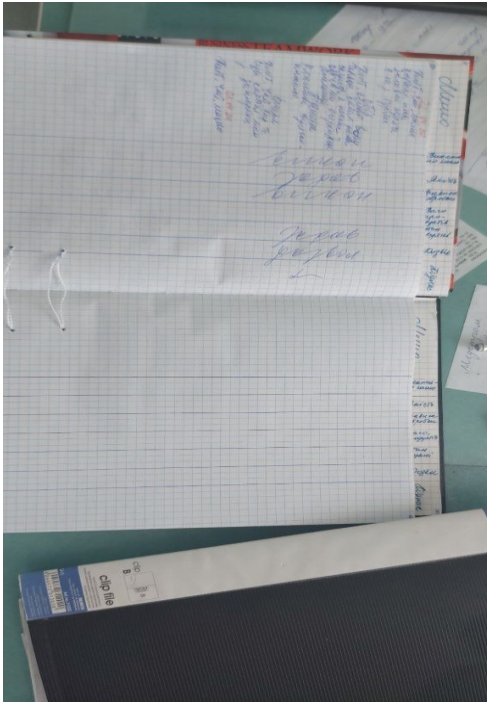

фото 6

Фото 7

фото 8

фото 10

Полосчатый бурозвек - вредитель для выращивания пшеницы в условиях

ЛИСТОК НАЗНАЧЕНЬ

2024/6

Примечание, № п.п. по данным

№	Виды	15/05	22.05	29.05
1	Хлебная муха (P.) +	12	12	
	б-р.		22.05	
1	Полосчатый бурозвек (P.) +			
1	Хлебная муха (P.) +		22.05	22.05
	(Lep.)		12	12

The image shows four bottles of eye drops on a light green surface. From left to right:

- A bottle of Atropine 10% (Antropin) with a green cap and a white label. The label includes text about its use for myopia and a barcode.
- A bottle of Bril'nyan Zeleniy (Brilliant Green) with a white cap and a green and white label. The label mentions it is for eye irrigation and includes a barcode.
- A bottle of Atropine 10% (Antropin) with a brown cap and a white label. The label includes text about its use for myopia and a barcode.
- A bottle of Atropine 10% (Antropin) with a green cap and a white label. The label includes text about its use for myopia and a barcode.

Фото 12

Фото 13

Фото 14

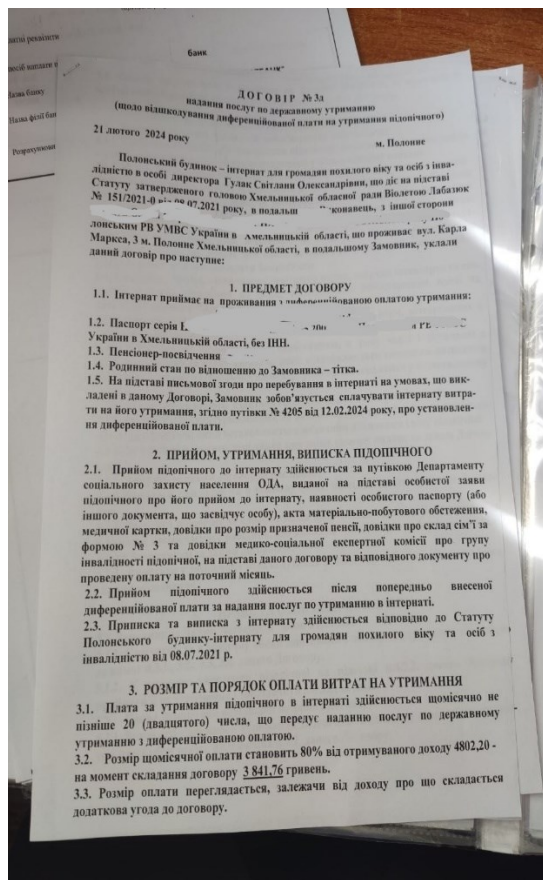

фото 15

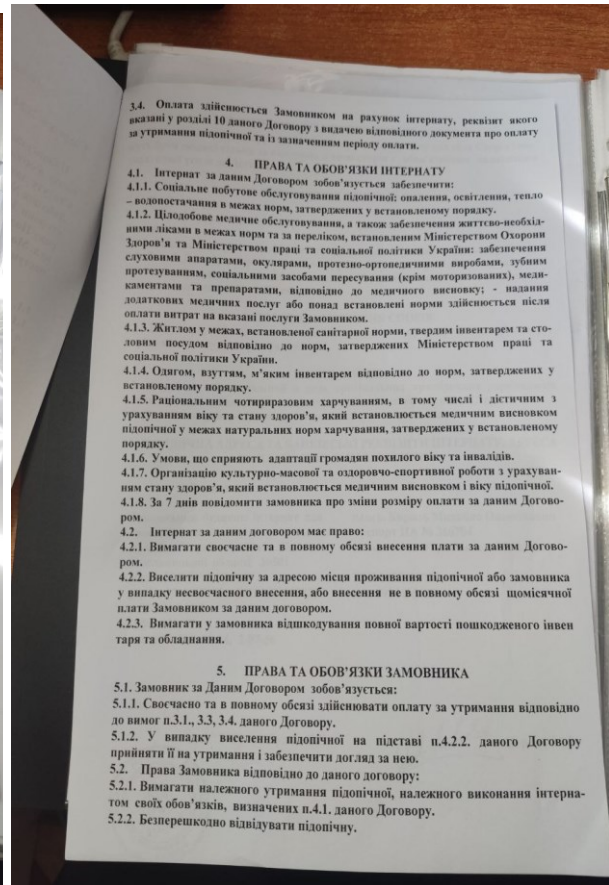

фото 16

